

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

Η ελληνική ηθογραφία έχει εμπνεύσει το μεγάλο έλληνα ζωγράφο του 19^{ου} αιώνα Νικηφόρο Λύτρα να δημιουργήσει αρκετούς από τους ωραιότερους του πίνακες. Το 1872 ζωγράφισε τον πάρα πάγω πίνακα, εμπνευσμένος από τη μακραίωνη λαϊκή παράδοση των καλάντων.

Ας θεωρήσουμε ότι ο Λύτρας εμπνεύστηκε τον πίνακά του από τη σκηνή που βλέπουμε στη φωτογραφία.

Ποια από τα στοιχεία της φωτογραφίας κράτησε και ποιες αλλαγές έχει κάνει.

Πίσω από κάθε αλλαγή κρύβεται πρόθεση. Τι θέλει να δείξει ή να πει με την κάθε αλλαγή ο ζωγράφος;

Τα κάλαντα

Στον πίνακα «Τα κάλαντα», ο ζωγράφος Νικηφόρος Λύτρας κράτησε από την φωτογραφία τα 5 παιδιά που τραγουδούν τα κάλαντα. Τα παιδιά τραγουδούν τα κάλαντα στην αυλή ενός παραδοσιακού σπιτιού, όπως ακριβώς και στην φωτογραφία. Επίσης, κράτησε την γυναίκα που φαίνεται μέσα από τηνμισόκλειστη πόρτα και ακούει τα παιδιά που τραγουδούν τα κάλαντα.

Στον πίνακα, όμως, η γυναίκα αυτή απεικονίζεται να κρατά το μωρό της. Με αυτή την αλλαγή, ο ζωγράφος ήθελε να υπενθυμίσει πως με τα κάλαντα γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα, αφού μιμείται τον τρόπο που οι αγιογράφοι απεικονίζουν την Παναγία να κρατά στην αγκαλιά της το βρέφος Χριστό.

Η φωτογραφία δείχνει ένα παιδί που κρατάει ένα караβάκι. Ο ζωγράφος, όμως, δεν ήθελε να ζωγραφίσει το παιδί να κρατά το караβάκι, γιατί θα του έκρυβε το πρόσωπο. Έτσι ζωγράφισε το παιδί να κρατά ένα απλό χαρτί με τα λόγια των καλάντων.

Στη φωτογραφία, ένα παιδί με ελληνική καταγωγή παίζει το ταμπούρλο. Ο ζωγράφος, όμως, ζωγράφισε ένα τουρκάκι να παίζει το ταμπούρλο. Έτσι ήθελε να δείξει πως δεν πρέπει να είμαστε ρατσιστές. Δεν πρέπει να αποκλείουμε ένα ξένο παιδί! Όλοι είμαστε

ίσοι και μπορούμε να είμαστε φίλοι ανεξάρτητα από το χρώμα, τη γλώσσα ή τη θρησκεία μας. Έτσι έβαλε ένα τουρκάκι να κάνει παρέα με τα ελληνόπουλα και να τραγουδάει Χριστουγεννιάτικα κάλαντα, χωρίς και το ίδιο να ενοχλείται για τη θρησκευτική προέλευση του εθίμου.

Πίσω από τον τοίχο του κήπου διακρίνουμε ένα άνθρωπο, που στην φωτογραφία δεν υπάρχει καθόλου. Ο ζωγράφος ζωγράφισε τον άνθρωπο να παρακολουθεί τα παιδιά. Πολλοί άνθρωποι πιστεύουν πως η μορφή αυτή απεικονίζει τον ίδιο τον ζωγράφο. Άλλοι πιστεύουν πως απεικονίζεται ένας ζητιάνος που δεν μπορεί να δώσει στα παιδιά λεφτά, όμως τα ακούει με ευχαρίστηση.

Στην φωτογραφία φαίνονται τα παιδιά με τα πρόχειρα, καθημερινά ρούχα τους ενώ στον πίνακα, ο Νικηφόρος Λύτρας τα έντυσε με παραδοσιακές στολές. Ο ζωγράφος ήθελε, με την αλλαγή αυτή, να μας ταξιδέψει πίσω στο παρελθόν. Ήθελε να μας δείξει πως και στα παλιά χρόνια έλεγαν τα κάλαντα, δηλαδή να τονίσει την μακραίωνη λαϊκή παράδοση των καλάντων.

Χριστίνα Ιωάννου (Στ')

Τα κάλαντα

Από την φωτογραφία ο ζωγράφος κράτησε πολλά πράγματα όπως τα πέντε παιδιά, το τύμπανο και την γυναίκα που στέκεται πίσω από την πόρτα. Επίσης διατήρηση ίδιο το χώρο, δηλαδή την αυλή που στέκονται τα παιδιά και λένε τα κάλαντα.

Ο ζωγράφος πρόσθεσε στην ζωγραφιά του πολλά στοιχεία που δεν υπήρχαν στην φωτογραφία, όπως τον άνθρωπο που κρύβεται πίσω από τον τοίχο. Κάποιοι νομίζουν πως είναι γυναίκα, κάποιοι λένε πως είναι άντρας. Επίσης δεν συμφωνούν γιατί τον έβαλε ο ζωγράφος εκεί. Κάποιοι λένε πως τον έβαλε εκεί για να δείξει πως κάποιοι άνθρωποι δεν έχουν καθόλου λεφτά και ζητιανεύουν, αλλά θέλουν τα κάλαντα. Επειδή, ο καημένος ζητιάνος δεν έχει ούτε ένα γρόσι, ακούει τα κάλαντα κρυμμένος. Άλλοι νομίζουν πως είναι ο ίδιος ο ζωγράφος, γιατί πολλοί ζωγράφοι έκαναν το μισό πρόσωπο τους, στις ζωγραφιές τους. Συζητούν ακόμα πολλά πράγματα για τον μυστηριώδη άνθρωπο.

Ένα παιδάκι στην φωτογραφία κρατάει ένα караβάκι, αλλά το караβάκι τον έκρυβε. Ο ζωγράφος δεν ήθελε να κρύψει το παιδί στην ζωγραφιά, οπότε τον έκανε να κρατάει ένα χαρτί. Το χαρτί δεν κάλυπτε το πρόσωπο του, οπότε άρεσε στον ζωγράφο.

Ο ζωγράφος άλλαξε τα ρούχα των παιδιών για να δείξει ότι τα κάλαντα είναι ένα έθιμο που προέρχεται από τα παλιά χρόνια. Τα παιδιά στην ζωγραφιά φοράνε βράκες και ένα παιδί φοράει την στολή του τσολιά. Αντίθετα, στη φωτογραφία φοράνε τα σημερινά ρούχα.

Ο ζωγράφος πρόσθεσε ένα μικρό παιδί που το κρατάει η γυναίκα πίσω από την πόρτα. Ο ζωγράφος το πρόσθεσε γιατί ήθελε να απεικονίσει τον Χριστό και την Παναγία. Και στην φωτογραφία η γυναίκα κρατάει κάτι στα χέρια της, αλλά όχι παιδί.

Στην φωτογραφία τα παιδιά είναι όλα ελληνόπουλα, αλλά στον πίνακα έχει και ένα τουρκάκι που παίζει το ταμπουρλο. Ο ζωγράφος ήθελε να δείξει πως δεν πρέπει να κρίνουμε τους ανθρώπους από το χρώμα ή την καταγωγή τους, αλλά από τον χαρακτήρα τους. Τα παιδιά αυτό έκαναν με το τουρκάκι γιατί τον κάνουν παρέα και δεν τον εξαιρούν από την παρέα τους. Ούτε καν όταν πάνε να πουν τα χριστουγεννιάτικα κάλαντα.

Άντρα Στεφανή (Στ')